Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 242. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 16-го ГРУДНЯ 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 16, 19555. No. 242. VOL. LXII.

БЕНСОН ПОВІДОМЛЯЄ ПРО ЗБІЛЬШЕНУ РОЗДАЧУ ХАРЧІВ

Вашинґтон. — Секретар рільництва Езра Тефт Бенсон повідомив добродійні організації, що вже від 1 січня 1956 року ЗДА видаватимуть на допомогу також і пшеницю та кукурудзу. Ця допомога призначена для закордонних країн і її розділюватимуть добродійні організації, визнані урядом ЗДА, які мають свої представництва в закордонних країнах. Бенсон заявив, що ця роздача харчів буде так довго тривати, поки вистачить тієї надвишки харчів, яка знаходиться в урядових складах ЗДА внаслідок підтримки цін на фармерські продукти. Цю заяву склав Бенсон в приміщенні департаменту рільництва, де були представники католицьких, протестантських і жидівських релігійних організацій та представники інших допомогових організацій, між якими був і голова Злученого Українського Допомогового Комітету д-р Володимир Ґалан. Досі американський уря видавав на допомогу цим орпанізаціям тільки такі харчі, які могли швидки нищитися (молочні продукти, спорошковані яйця і т.п.), а відтепер видаватимуть і пшеницю та кукукурудзу. З цих надвишок видаватимуть допомогу і нанаселенню ЗДА, яке цієї допомоги потребує. Пшеницю змелють на муку, так само буде з кукурудзою, з якої ще тут в ЗДА зроблять крупи та платки. Ці харчі розділюватимуть між 67 держав в цілому світі. Уряд ЗДА має в своїх складах харчів на суму 7,700,000,000 долярів. Департамент рільництва оплачуватиме опакування і транспорт до портів в цій країні, а морський транспорт і транспорт в закордонних країнах оплачуватиме Адміністрація Міжнародної Співпраці, яка на цю ціль має призначених 9,-500,000 долярів. Таким чином тепер на допомогу закордонним країнам уряд ЗДА видаватиме суху фасолю і горох, риж, масло, спорошковані яйця і молоко, бавовняну олію, пшеничну муку і крупи та кукурудзяну муку і крупи. Бенсон заявив представникам добродійних організацій, що незабаром видасть дальше повідомлення про роздачу надвишки американських харчів на добродійні цілі. В політичних колах твердять, що Бенсон рішився поширити допомогу з американських харчових запасів під політичним натиском демократів, які заповіли, що в найближчому Конґресі внесуть відповідний законопроєкт про роздачу харчових запасів на добродійні цілі. Добродійні організації вже давно просили уряд, щоб поширив допомогу закордонові урядовими харчами. Представники 18 добродійних аґенцій із вдоволенням прийняли до відома урядову заяву про поширення допомоги і на інші харчові продукти, які досі були вилучені з урядової допомоги. Виконний директор Світової Служби Церков Р. Норріс Вилсон подякував секретареві рільництва Бенсонові за поширення американської харчової допомоги і заявив, що 18 добродійних аґенцій зможуть в 1956 році розділити між голодуюче населення світу коло 800,000,000 фунтів пшениці і кукурудзи. Це буде на два рази більше в порівнянні з дотеперішньою харчовою допомогою. Ця роздача американських харчів допоможе населенню закордоном і фармерам в цій країні, бо зменшаться запаси харчів в урядових складах. Крім того уряд старається продавати харчі закордонним країнам, і так Західня Німеччина купила в ЗДА 6,171,827 фунтів масла з урядових складів в ЗДА.

Стівенсон критикує урядову програму безпеки

Шикаґо, Ілл. — Демократичний кандидат на президента Адлей Стівенсон гостро критикував на зборах Американського Жидівського Конґресу урядову програму безпеки. „Незабаром, — сказав він, — маятник обернеться, і тоді можна буде направити всі ті надужиття, які досі мали місце в ділянці програми безпеки." Згідно з твердженням Стівенсона, „численні льояльні і невинні громадяни потерпіли й були покарані", бо їх теперішній уряд вважав за нельояльних. Стівенсон заявив, що ще „не охолола та гаряча віра, якою одушевлялися творці закону про громадянські права". Це дуже сумно, сказав Стівенсон, що Америка, країна на висоті своєї сили, впливів і багатства, боїться й підозріває численних своїх громадян. Уряд повинен бути не обвинувачем, а оборонцем своїх громадян, твердив Стівенсон.

Домагається зменшити вплив радіяції на робітників

Клівленд, Огайо. — Професор патології Рочестерського Університету Дж. Гойт Віппел, промовляючи на Конґресі Атомових Інженерів, домагався, щоб робітники в атомових фабриках були якнайменше виставлені на вплив атомової радіяції. Теперішній допускальний максимум має становити протягом тижня три десяті одного „рентґена", згідно з зарядженням Крайового Комітету для Охорони проти Радіяції, а професор Віппел домагається, щоб цей максимум зменшити до трьох сотих одного рентґена. („Рентґен — одиниця, якою міряють ступінь радіяції). Проф. Віппел робив досліди над тваринами і прийшов до висновку, що радіяція впродовж 30-ох років у висоті трьох десятих рентґена скорочує людині життя на три роки. Доза атомової радіяції в висоті трьох сотих рентґена скоротить людині життя впродовж 30-ох років тільки на чотири місяці.

В АМЕРИЦІ

● **У Бентон Гарборі,** Мишіґен, собака, бавлячись сірниками в кімнаті, запалила крісло. Наслідок цього такий, що собака житиме тепер не в кімнаті, а в своїй буді, щоб другий раз не мусіла пожежна сторожа гасити пожежі.

● **Комісар** нюйоркської поліції Стіфен П. Кеннеді звернувся до власників крамниць із закликом не давати поліцистам різдвяних подарунків, бо це виглядає на „замасковане хабарництво". „Поліцисти — це не посильні хлопці і не сторожі домів, яким треба давати різдвяні дарунки", — заявив комісар поліції.

● **Суддя в Бронксі,** Ню Йорк, вирішив, що не тільки комірник, але і власник дому відповідає, коли щось впаде з вікна і поранить прохожого. В даному випадку впав з підвіконня вазон і поранив прохожого. Суддя заявляє, що власник дому повинен знати, що дістється в мешканнях його комірників.

● **Представник фльоти** повідомляє про запроєктування будови атомового гідропляна, який, не приземлюючись, зможе облетіти довкола землі з дуже великою швидкістю. Летунство й фльота ЗДА змагають до того, що цей гідропляи збудувати швидше, як подібний гідропляи збудують в комуністичній Росії.

● **Бюро в Справах Індіян** у Вашинґтоні повідомляє, що в 1954—1955 році 3,500 індіян добровільно залишили свої резервації і перейшли до районів, де є більші можливості дістати працю. В попередньому 1953-1954 р. 2,163 індіяни покинули резервації.

● **Управа Південної Залізничої Лінії** замовила 2,800, а Бостонсько - Мейнська Залізниця — 1,000 вантажних вагонів.

Губернатор Лавші погоджується кандидувати на президента

Колумбус, Огайо. — Губернатор стейту Огайо Френк Дж. Лавші заявив, що погоджується кандидувати на президента під час правиборів Демократичної Парвії в стейті Огайо. Губернатор Лавші кандидував би на цих правиборах як „фаворизований син" свого стейту, в якому вже п'ятий раз займає становище губернатора. Побіч Стівенсона він є вже другим демократичним кандидатом, який погодився кандидувати на номінаційній конвенції в серпні 1956 року. Цей губернатор, — хоч і демократ, часто з признанням висловлювався про президента Айзенгавера. Він постійно перемагає в своєму стейті, який вибирає республіканських сенаторів та стейтових урядовців, і в якому стейтову леґіслятуру контролюють республіканці.

Д-р Вайт 17-го грудня відвідає Айзенгавера

Геттисбурґ, Па. — Секретар Білого Дому Джеймс С. Гаґерті заявив журналістам, що в найближчих днях президент Айзенгавер працюватиме в легшому темпі, як це йому doрадили лікарі під час останніх лікарських оглядин. Гаґерті заявив, що тепер не передбачається жадних поважніших відвідин у Президента в Геттисбурґу. В суботу, 17 грудня, стан здоров'я Айзенгавера має дослідити спеціяліст серцевих недуг д-р Пол Д. Вайт із Бостону, як це вирішено ще в Денвері, Колорадо. Загально думають, що Айзенгавер не буде особисто виголошувати послання до американського народу про Стан Унії. Звернення Президента в справі бюджету і економічного звіту вже й давніше в імені Президента виголошували в Конґресі окремі урядовці. В неділю, 18 грудня, Президент, натиснувши ґудзики в Геттисбурґу, засвітить ялинку перед Білим Домом в Вашинґтоні і виголосить коротку різдвяну промову через радіові й телевізійні станції. Різдво проведе Президент із своєю ріднею в Білому Домі у Вашинґтоні.

Звільнений професор зізнає про комуністів-урядовців

Шикаґо, Іллиной. — Звільнений з Американського Університету в Вашинґтоні професор права Герберт Фухс, зізнаючи перед Конґресовою Комісією для Дослідження Протиамериканської Діяльности — назвав 34 комуністів, які працювали в урядових установах перед і під час другої світової війни. Сам Фухс вийшов з Комуністичної Партії в 1946 році, а в жовтні 1955 року, після перших зізнань перед Конґресовою Комісією, його звільнили з праці в університеті. Фухс назвав 16 правників-комуністів, які в роках 1937-1942 були урядовцями Крайової Ради Робітничих Відносин і сімох членів комуністичної клітини в Воєнній Раді Праці та 11-ох комуністів, які служили в урядових установах за президента Ф. Д. Рузвелта і Геррі С. Трумана. Предсідник Крайової Ради Робітничих Відносин заявив, що ніхто з названих Фухсом осіб не працює тепер в цій установі. Деякі особи, яких Фухс згадував як комуністів, твердять, що вони не були і не є членами комуністичних організацій.

Допоміг втекти Йонові із Східнього Берліну данський журналіст Бонде-Гендріксен

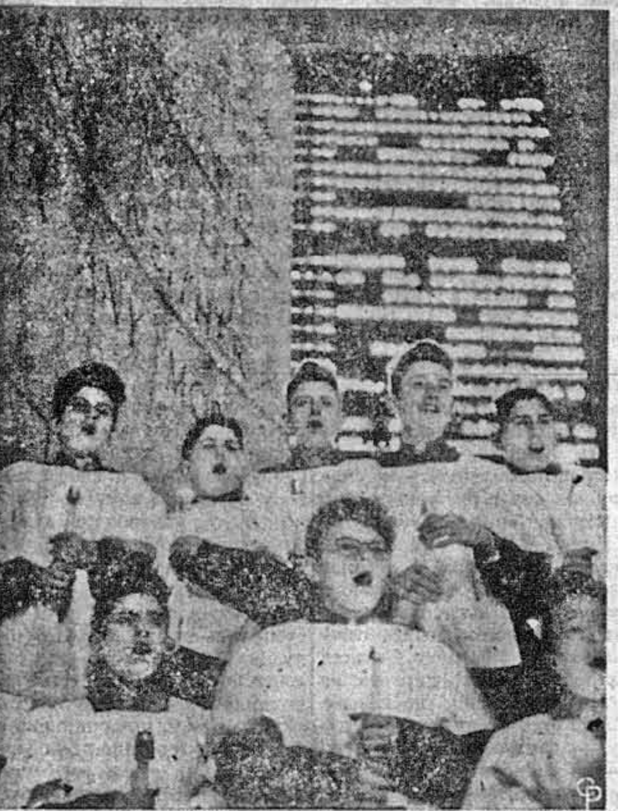
Бонн. — Данський журналіст Гендрік Бонде-Гендріксен подав представникам західньої преси опис втечі кол. шефа західньо-німецької контррозвідки д-ра Отто Йона із комуністичного сектору Берліну. Згідно з інформаціями Бонде-Гендріксона, свою втечу заплянував Йон вже давніше, прохаючи Гендріксона допомогти йому вирватися з кошмарної ситуації, в якій опинився він у східньому Берліні. Здійснено плян втечі дня 12 грудня, коли Йон за дозволом комуністичних аґентів, які його охороняли, поїхав до Університету Гумбольдта буцімто на розмову із одним із професорів, а насправді скористав з перебування в будинку університету, щоб вийти другими ворітьми і на вулиці сісти до авта Бонде-Гендріксена, який чекав уже на нього. Пощастило Йонові втекти ще й тому, що був великий рух і східньо-німецька поліція не надто перевіряла пасажирів авт. Д-р Йон розповів по дорозі Гендріксонові, як це сталося, що він опинився в східній зоні Берліну. З розповіді Йона виходить, що його пірвано, бо після зустрічі з одним із його знайомих в західньому секторі Берліну, Йон прокинувся в одному з приміщень в совєтській головній квартирі в Карльсгорсті, де його оточували совєтські аґенти і де ним „піклувалася" якась лікарка. Після одержання різних інєкцій і після переслухань — йому запропоновано виступити на пресовій конференції із заявою, що він втік до Східньої Німеччини, щоб вести боротьбу з реакційним і мілітаристичним західньо - німецьким урядом. Він це зробив, сподіваючися, що його випустять і він вернеться до західнього сектору Берліну. Але замість того Йона відвезли до Москви, де його безперервно переслухували, вимагаючи від нього всіх можливих інформацій і заяв. Потім тримали Йона два місяці в Криму і врешті перевезли до східнього сектору Берліну, де він перебував під безперервним доглядом східньо-німецької комуністичної поліції. Західньо-німецька прокуратура веде в справі Йона слідство, але він сам перебуває на волі разом із своєю жінкою, яка прибула з Лондону.

СЬОГОДНІ В „СВОБОДІ" ЗМІСТ РІЧНИКА „ВЕСЕЛКИ"

У сьогоднішньому числі „Свободи" надруковано окремою карткою український та англійський заголовки, поіменний редакційний склад та зміст першого (неповного) і другого річників дитячого журналу „Веселка" від часу її появи у вересні 1954-го року. Хто складав усі числа „Веселки", може собі тепер ці річники оправити, додаючи сьогоднішні сторінки з заголовками і змістом на початку. Деяка кількість усіх річників „Веселки", надрукованої спеціяльно на люксусовому папері, буде тепер оправлена в тверді, полотняні обкладинки. Річники „Веселки", зібрані і оправлені, творять цінну книгу з багатющим виховним та розваговим матеріялом для молоді і дітвори, а друк змісту на закінчення кожного річника ще тільки заохочує до дбайливого зберігання всіх чисел, щоб опісля оправленими річниками збагачувати домашні бібліотеки. Деяка кількість оправлених річників „Веселки" на люксусовому папері буде роздана тим громадянам, що вже склали або ще в найближчому часі надішлють найвищі сумою пожертви на пресовий фонд цього журналу.

● **Федеральний суд** в Бостоні наказав Братству Залізничих Кондукторів відкласти страйк на 60 днів, а тим часом мирним способом старатися прийти до порозуміння з Бостонсько-Олбанською Залізничою Лінією.

ПЕРЕРІЗДВЯНІ НАСТРОЇ І СОВЄТСЬКІ ВЕТА



В той час, як на сесії Ради Безпеки ОН совєтський делегат Скобелев проголошував свої безконечні вета проти прийняття нових членів до ОН, перед головною кватирою ОН хор нюйоркських хлопців співав пісні про різдвяний мир на землі.

У Парижі почали радити 15 міністрів закордонних справ

Париж. — У четвер 15-го грудня ц. р. почалися наради Ради Організації Північно-Атлантійського Пакту, яка складається з закордонних міністрів 15-ти держав. Поруч із американським державним секретарем Доллесом, прибули до Парижу також секретар оборони Чарлз Вилсон і секретар скарбу Гомфрі. Державний секретар Доллес переведе окремі наради з англійським міністром закордонних справ Мекмілленом і французьким міністром Піне. Англійський міністер закордонних справ Мекміллен мав довгу розмову з грецьким міністром закордонних справ Теотокісом і генеральним секретарем турецького міністерства закордонних справ — в справі Кипру. Англія очімто натискає на Туреччину, щоб вона поступилась із свого непримирдивого становища в справі признання кипрським грекам права на самовизначення. Турки, як відомо, бояться, що коли б Кипр перейшов під відання грецької держави, то ситуація 100,-000 турків на Кипрі значно погіршає. Рада НАТО затвердить теж порозуміння між Францією і Західньою Німеччиною у справі німецького озброєння та щодо французько - німецьких розмов про Зарщину — після виборів у Зарщині і Франції. Однак головною темою нарад НАТО будуть дальші західньо - совєтські взаємини на тлі останньої політичної офензиви, яку повели Совєти головно на Середньому Сході і в Південній Азії.

Хрущов залишив свою „половину серця" в Індії

Ню Делі. — В середу 15-го грудня Хрущов, Булґанін і вся совєтська делеґація відлетіли з Індії в сторону Афґаністану, закінчивши 20-денні відвідини в Індії. Прощаючи їх, індійський прем'єр Неру заявив, що наближення Індії до Совєтів не означає віддалення Індії від будь-кого іншого та що приязнь Індії з Совєтами не є звернена проти будь-кого іншого. Деяким державам, мовляв, не подобається одверта мова Індії, але він, Неру, вважає, що повна щирість найкраще уможливлює порозуміння, бо виключає непорозуміння. Наприкінці своєї промови, призначеної — як коментує американська преса — для заспокоєння Заходу, стривоженого маніфестаціями індійсько-совєтської приязни, Неру запросив Хрущова й Булґаніна приїхати знову до Індії, де, мовляв, „ціла генерація" тямитиме їхні відвідини. Відповідаючи індійському прем'єрові, Хрущов, вірний своєму демагогічному тонові, що його тримався ввесь час свого перебування в Індії і Бірмі, запевнив індійців, що його „половина серця" залишилась в Індії і він від'їздить відтіль, мовляв, з найбільшим жалем. — Літак, що віз Хрущова й Булґаніна, не міг приземлитись в столиці Афґаністану Кабулі через густу мряку і сніговію. Тому вони залетіли до Сталінабаду столиці „автономної республіки" Таджікістану в СССР, звідкіля будуть пробувати дістатись якимсь шляхом до Кабулю. Пакістан запротестував проти відвідин совєтських достойників в сусідньом Афґаністані, з яким Пакістан має спір за територію племени патанів.

СССР потвердив „суверенність" Сх. Німеччини у Східньому Берліні

Берлін. — Східньо-німецький (комуністичний) уряд має „комплетні" права також на терені Східнього Берліну — повідомив совєтський амбасадор у Східній Німеччині Георгій Пушкін амбасадорів ЗДА, Англії і Франції у Бонні. Він потвердив у своїй ноті виразно те, що в минулому тижні, у зв'язку з притриманням у Східньому Берліні східньо-німецькою поліцією четверо американських громадян, заявив совєтський генерал Діброва американському генералові Дешерові: мовляв, совєтські чинники можуть щонайменше „посередничити" в таких справах, а не вмішуватися до них, бо німецькі комуністи виконують у Східньому Берліні, столиці своєї „держави" „суверенну владу". — Проте, як зауважує західня преса, совєтська нота дуже дбайливо стилізована й має очевидячки на увазі не поглиблювати конфлікту з західніми державами щодо Берліну. У ноті не говориться про „суверенність" Східньої Німеччини, тільки про її „повну й комплектну юрисдикцію" у Східньому Берліні. Зазначується теж, що рух західніх військових частин поміж Західньою Німеччиною і Берліном, як також на терені Східнього Берліну, підлягатиме надалі контролі совєтських, а не східньо-німецьких чинників.

ПРИЙНЯТО 16 НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Об'єднані Нації. — Внаслідку несподіваної акції совєтського делеґата Соболєва, який зажадав негайного скликання Ради Безпеки для переведення ще одного голосування над внеском Канади про прийняття до ОН 18-ти нових членів, в четвер 14-го грудня відбулося засідання Ради Безпеки, на якому прийнято 16 держав до Об'єднаних Націй. Цим разом вправді Національний Китай знову опротестував допущення Зовнішньої Монголії, зате Совєтський Союз обмежив своє „вето" тільки до одної Японії. Таким чином за ціну зречення з участи в Об'єднаних Націях Зовнішньої Монголії, Совєтський Союз „пімстився" на Японії, чи пак на З'єдинених Державах, що палко підтримували прийняття до ОН Японії. Ото ж до Об'єднаних Націй вступили в четвер такі дальші держави: 4 сателітські держави — Болгарія, Румунія, Альбанія і Мадярщина, та 12 вільних держав — Італія, Ірляндія, Йорданія, Портуґалія, Австрія, Фінляндія, Цейльон, Непаль, Лібія, Камбоджа, Ляос і Еспанія. З европейських держав не належать до Об'єднаних Націй ще тільки Швайцарія, яка свідомо не хоче туди належати, та Західня Німеччина, як також сателітська Східня Німеччина. На засіданні Генеральної Асамблеї, яке відбулося безпосередньо після голосування на Раді Безпеки, прийнято „рекомендацію" Ради Безпеки щодо названих 16-ти держав і переведено формальний вибір їх. Президент Генеральної Асамблеї Хозе Маза висловив з цієї нагоди радість та надію, що Об'єднані Нації стануть дійсно „світовою" організацією, до якої належатимуть всі без винятку існуючі у світі держави.

Що торкається Зовнішньої Монголії і Японії, то — згідно з пропозицією Соболєва — їхнє прийняття до ОН має стати предметом нарад ОН в наступному році. Американський амбасадор Кебот Лодж запропонував сформулювати той внесок, як конкретне рішення, яке зобов'язувало б Раду Безпеки зайнятись справою прийняття Японії в наступному році, але Рада Безпеки цієї справи ще не вирішила. Між членами Об'єднаних Націй існує переконання, що в наступному році Совєти зажадають, як ціну за допущення Японії до Об'єднаних Націй ,прийняття не тільки Завнішньої Монголії, але й Комуністичного Китаю, на місце Національного Китаю, який, мовляв, „нікого не репрезентує". — Об'єднані Нації нараховують тепер 76 членів. З новоприйнятих держав одна лежить в Африці (Лібія), 5 в Азії (Йорданія, Цейльон, Непаль, Ляос і Камбоджа) та 10 в Европі (Ірляндія, Фінляндія, Еспанія, Портуґалія, Австрія, Італія, — Мадярщина, Альбанія, Румунія і Болгарія).

Британська Партія Праці обрала своїм лідером Гюґа Гейтскелла

Лондон. — Британська Партія Праці обрала своїм лідером на місце Клемента Р. Етлі провідника правого крила партії 49-літнього економіста Гюґа Гейтскелла. Суперниками його на становище лідера партії були Енюр'ін Бівен, провідник лівого крила партії, й Герберт Моррисон, заступник Етлі на становище провідника Партії Праці. Гейтскелл, канцлер скарбниці (міністер фінансів) є вже 10 років членом парляменту і є одним з наймолодших провідних діячів партії. У виборах на лідера Партії Праці він здобув 157 голосів на всіх 267. Бівен одержав тільки 70 голосів і Моррисон лише 40. Після вислідy виборів Моррисон зголосив свою резиґнацію із заступника провідника партії. Його наслідника виберуть по Різдвяних Святах. Зараз після свого вибору новий провідник Партії Праці Гейтскелл проголосив, що він підтримуватиме далі започатковану Етлі політику вдержування дружнього зв'язку з З'єдиненими Державами і співпраці з НАТО.

Сирія протестує проти продажу зброї Ізраїлеві

Дамаск. — Сирійський уряд подав до відома урядові ЗДА, що продаж зброї Ізраїлеві Сирія вважала б „неприязним актом" супроти Сирії. Ірак заявив Сирії готовість прийти їй негайно з допомогою на випадок агресії збоку Ізраїлю. Знову ж єгипетський прем'єр Нассер висміяв останню пропозицію ізраїльського прем'єра Бен Ґуріона, щоб вони обидва стрінулись в невтральній смузі або в Швайцарії для переведення мирових переговорів. Бен Ґуріон — заявив єгипетський прем'єр — завжди запрошує до мирових переговорів тоді, коли водночас приготовляє якусь воєнну акцію. Західні амбасадори в Сирії висловили сирійському урядові співчуття з приводу недільного наїзду ізраїльського війська, внаслідку чого згинуло коло 50 сирійців. У самому Ізраїлі буцімто теж публічна опінія поділена щодо недільного військового наїзду на територію Сирії. Одна велика жидівська газета виступила з одвертою критикою того наїзду, піддавши в сумнів його політичну діяльність: цей наїзд, мовляв, дав атути в руки ворогів Ізраїлю, які твердять, що не араби, а жиди є агресивні і що тому арабський світ мусить зброїтися. Недільний наїзд Ізраїлю на Сирію буцімто пошкодив шансам закупу Ізраїлем зброї в З'єдинених Державах. Ізраїльський міністер закордонних справ Моше Шаретт, який переговорював у цій справі з державним секретарем Доллесом, відлетів уже з ЗДА і має скоротити своє перебування в Европі, щоб мерщій вернутись до Ізраїлю.

В СВІТІ

● **Найбільшою причиною** нападу Ізраїлю на Сирію в прикордонній смузі Галилейського озера в минулу неділю, при чому згинуло коло 50 сирійців, був — запевняють американські кореспонденти з Єрусалиму — недавно підписаний союз між Єгиптом і Сирією. Ізраїль, мовляв, хотів показати Сирії, що вона матиме з того союзу не користь, а лише шкоду.

● **Йорданія,** член Арабської Ліґи, буцімто також рішила приступити до Баґдадського пакту, до якого належать Англія, Туреччина, Ірак, Іран і Пакістан. Єгипет дуже обурений тим пактом, а Совєти й Індія недавно осудили його, давши цим найкраще свідоцтво, що Баґдадський союз — добре й мудре діло.

● **Д-р Олленгауер,** лідер німецьких соціял-демократів, заявив у справі д-ра Йона, колишнього шефа західньої німецької розвідки, який в липні минулого року втік до Східньої Німеччини, а кілька днів тому перебіг із Східньої Німеччини до Західньої, що це — справа психіятрів, а не політиків.

● **Англійський уряд** погодився продовжити дозволи на виробництво наркотику героїни до кінця наступного року. В міжчасі мають підготовити закон, що забороняє виробництво героїни, обмежуючи її продукцію до лікувальних цілей під строгою контролею.

● **„Літературная Газета"** в Москві гостро накинулась на члена Найвищого Суду ЗДА, Вільяма Даґласа, назвавши його „лицеміром" за те, що він, побувавши в СССР, спершу дуже хвалив „свободу" в Совєтах, а по якомусь часі признавав, що в СССР панує найгіршого сорту колоніялізм.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized july 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВЕЛИКА ПРОБА

У нормальних обставинах і при нормальному розвитку, такі „події", як випуск нового колендаря, не є жадною подією, і ніхто навіть не подумав би віддавати їй, крім звичайної реклями, окрему увагу та зв'язувати з нею всілякі „справи". Проте, інакше мається справа у нас та в наших американсько-українських обставинах. Ми бо, живучи повним життям своєї прибраної Батьківщини, що перебуває в могутньому процесі розвитку в усіх своїх ділянках, намагаємось зберігати, плекати й розвивати наші національно-етнічні традиції, побільшувати історичні та культурні вартості народу нашого походження і збагачувати ними скрабницю нашої нової країни. Ці зусилля, що їх так високо оцінюють і з такими великими признаннями при кожній нагоді підкреслюють навіть найвидатніші з наших американських співгромадян, дуже важкі і дуже складні. Зберігати, розвивати й збагачувати привезені вартості може тільки свідома і зорганізована спільнота в спільноті, а друковане слово є тут найголовнішим засобом, що грає першу ролю.

Тим часом, з цим нашим друкованим словом не є найсвітліше. Культурна, як і всяка інша продукція, щоб могла розвиватись і збагачуватись, потребує консумента-споживача. Сьогодні ми тут більше, ніж за весь час нашої американсько-української історії, маємо ці продукційно-культурні можливості ,коли мова про творців-продуцентів. Але всі, чи більшість цих можливостей нидіє і зникає тому, що немає виробленого і зорганізованого культурного консумента-споживача. Кілька фактів. Показником нашого максимального — що так скажемо — ринку збуту друкованого слова є щоденник „Свобода" з його 20-тисячним тиражем. Скажімо, що на кожний примірник „Свободи" в родині припадає аж п'ять читачів, що напевно перебільшене, але і в такому випадку ми мали б тільки 100,000 осіб, до яких може дійти українське друковане слово.

Це є той максимум, що ледве чи відповідає дійсності. Високий тираж „Свободи", яку зобов'язані передплачувати навіть не всі дорослі члени УНС, ще не можна вважати за показник нашого ринку для книжкового збуту. Точнішим показником цього ринку можуть бути ті дуже інтересні „референдуми", що їх свого часу перевела „Свобода" у зв'язку з передплатою на свій літературно-мистецький тижневик і закликом надсилати пожертви на фонд дитячого журналу „Веселка". Ці „референдуми" охопили кругло 5,000 осіб, що й можна вважати за максимальну поємність нашого ринку збуту для друкованого слова. На півтора мільйона членів нашої американсько-української спільноти, яким ми часто похвалясмось, — це менше від мінімального, це виставляє для нас не дуже то світле свідоцтво і не дає причин до оптимізму щодо нашого дальшого розвитку.

Проте, „Свобода" не думає задовольнятись таким станом і з ним погоджуватись, бо це означало б резигнацію з прогресу, *було б тим „не тратьте, куме, сили . . ." Упродовж* останніх років ми уживаємо всіх можливих заходів і використовуємо всі можливості, щоб цей стан змінити, поліпшити, щоб відкрити нові можливості для нашого національного і культурного розвитку. Таким зусиллям було створення літературно-мистецького тижневика, ним є впродовж півтора року „Веселка", ним були інші видання і ним є тепер календар „Свободи" на 1956-ий рік. Це — справді відважний експеримент і велика проба, успіх якої міг би мати далекойдучі наслідки для всієї нашої спільноти.

В чому полягає ця „велика проба"? Ми надрукували календар в повному тиражі „Свободи", і сподівання на масовий відгук дозволили зменшити ціну цього календаря, не зважаючи на величезні кошти його видання, до мінімуму, себто до одного доляра. Зміст календаря, численні ілюстрації, англомовний відділ у ньому — все це обраховане на те, щоб заінтересувати ним якнайширші кола читачів. Якщо з цим експериментом, з цією пробою пощастить, то її успіх відкриє нашій спільноті направду великі можливості та найкращі перспективи дальшого розвитку. Надія на читача оживила б наші видавництва та заохотила б наших творців.

Багато можна б на цю тему писати, міркувати та малювати рожеві образи нашого майбутнього, майбутнього нашої спільноти і її розвитку. Але все це залежить від кожного з нас, чи буде у нас настільки свідомости і відповідальности, щоб в одержану разом з календарем заадресовану і оплачену на пошті коверту вложити одного доляра на календар та, евентуально, ще й пожертву на пресовий фонд — і вкинути до поштової скриньки. Віримо в свідомість і відповідальність нашого загалу, бо інакше не переводили б цієї проби. Віримо в можливості нашого розвитку та в наше майбутнє. Тепер слово за тими тисячами, що одержать послання нашої віри у формі нашого колендаря на 1956-й рік.

РОЛЯ ВІЦЕ - ПРЕЗИДЕНТА

Останньої неділі колишній президент Герберт Гувер, виступивши у телевізійній програмі „Зустріч з пресою", висловив думку, що треба було б встановити в З'єдинених Державах становище ще другого віце-президента. Цьому другому віце-президентові — сказав він, — треба було б надати виключно адміністраційні функції, які відтяжили б президента і дозволили б йому зосередитись виключно на виконуванні таких обов'язків, в яких його ніхто не всилі заступити. Проте, Г. Гувер застерігся, що все одно президент мав би бути відповідальним за цілість державних справ, включно з адміністраційними. Щоб підтримати цю свою думку, кол. през. Гувер звернув увагу на те, що тепер діють в ЗДА 64 самостійні аґенції, які мусять звітувати з своєї діяльности президентові. Коло 40 тих аґенцій можна було б передати у відання адміністраційному віце-президентові. Більшість функцій такого адміністраційного віце-президента виконує тепер президентський асистент, кол. губернатор Шерман Адамс. Але він, — сказав Г. Гувер, — не має за собою іншого леґального опертя, як тільки призначення президентом Айзенгавером. Він мав би куди більший авторитет, якби спирався на ширші леґальні постанови. Щодо цього останнього пункту — леґального обґрунтування становища другого віце-президента — Г. Гувер не висловився ближче. Він уважає, що можна було б поширити компетенції президента Республіки, надавши йому право призначати другого адміністраційного віце - президента, але залишається, очевидно, можливість охоплення того нового становища і його компетенцій новим Додатком до Конституції.

Теперішні функції віце-президента Конституція визначає дуже загальниково. У 4-ій точці 3-го відділу I-ої статті Конституції говориться про віце-президента, як про голову Сенату, з тим, що він голосує тільки тоді, коли в якійсь справі є рівність сенаторських голосів. У 5-ій точці 2-ої статті говориться про перебрання влади президента віце-президентом „на випадок усунення президента з уряду, або його смерти, зречення чи нездібности виконувати владу й обов'язки свого уряду", — у 12-ім Додатку до Конституції говориться про вибір і наслідство, так само у 3-ій точці 20-го Додатку. З розростом держави зростали обов'язки президента і його заступника. В арґументах Комісії для покращання державної адміністрації, що діяла під проводом Герберта Гувера, сказано, що президент ЗДА мусів би працювати по 24 годин на добу впродовж 7-ми днів у тижні, щоб міг бодай дві години на тиждень присвятити кожній із згаданих 64-х державних аґенцій. А де ж його репрезентаційні обов'язки в краю і перед чужинецьким світом, де публічні виступи, конференції найбільшого значення з власними і чужинецькими державними діячами, де зв'язок з Конґресом, — де взяти час на вирішування тих усіх справ, від яких залежить вже доля не тільки ЗДА, але й усього світу?!

І тому ступнево поширювався засяг функцій віце-президента. Засідаючи в цілому ряді державних комісій і аґенцій, починаючи від Ради Безпеки, віце-президент бере активну участь в формуванні внутрішньої і закордонної політики, крім репрезентаційних і товариських обов'язків та праці в Сенаті.

Проте, фактично легковажно ставляться до цієї справи всі партійні конвенції, скликувані для призначення кандидатів на президента і його заступника. Тоді, коли за становище кандидата на президента ведеться у рядах партій і на їх конвенціях завзята боротьба, кандидата на віце-президента визначається з-правила відразу першим голосуванням, так само з-правила погоджуючись на кандидата, милого обраному кандидатові на президента. Чільний американський політичний публіцист, Артур Крок, пропонує змінити не тільки цей засадничий підхід до проблеми становища віце-президента ,але й спосіб вибору його, при чому конкретно суґерує поворот до „духа" згаданого вгорі 12-го Додатку до Конституції з 1804 року. Кандидатом на віце-президента — каже А. Крок — ставав би автоматично той діяч, який кількістю голосів стояв би зараз після обраного кандидата на президента. Він піддає думку, що прийнявши принцип, що віце-президентом повинен стати представник „меншости" (у відношенні до „більшости" ,яка вибрала президента) — ним міг би стати член іншої партії, якщо він зібрав би на свою кандидатуру найбільше, після президента народних голосів. Таким чином відпали б дотеперішні два критерії, стосовані на партійних передвиборчих конвенціях: щоб кандидат на віце-президента походив з цілком іншої частини Республіки (отож „географічний" підхід) і щоб особа кандидата на віце-президента задовольняла меншість на партійній конвенції. Зате залишились би два цілком інші критерії: здібність кандидата, щоб він міг із найбільшою користю для держави стати — у конституцією передбаченому випадку — президентом Республіки, і воля виборців, не на партійній конвенції, а в загальному голосуванні. Коли пригадати, що з дотеперішніх 34-ох президентів ЗДА аж 9 були раніше віце-президентами, то самий цей факт заперечує „маловажність" віце-президентського становища в державі.

У передвиборчому періоді дуже мало чується про потенціяльних кандидатів на віце - президента. Пояснюється це тим, що навіть ті діячі, які погоджуються обмежити свою амбіцію і стати тільки „другим" у державі, — одверто говорять тільки про свою кандидатуру на „першого", у розрахунку, що це збільшує їх шанси стати „другим". Так діється й тепер. Чуємо про демократичних кандидатів на президента — Адлея Стівенсона (перший, що зголосив уже свою кандидатуру), губернатора Аверелла Гарримана і сенатора Істеса Кіфовера. Але не чуємо про охочих кандидувати на віце-президента. Тільки в останньому часі згадується при цій нагоді прізвище нюйоркського посадника Роберта Ваґнера. Ще більша тиша панує по республіканському боці. Теперішній віце-президент Ричард Ніксон напевне був би знову республіканським кандидатом на віце-президента, якби на президента кандидував знову Д. Д. Айзенгавер. Коли ж цей останній рішив би, у зв'язку з своєю недавньою недугою, відійти від керми державного життя, тоді Р. Ніксон став би одним із кандидатів на президента, дармащо він належить до одного крила Республіканської партії із сенатором Вільямом Новлендом, який натякнув на можливість своєї кандидатури на випадок відмови Айзенгавера.

Тому, що за пам'яті живучих ґенерацій трапилось вже кілька випадків, що віце-президент мусів несподівано переймати величезні обов'язки (недуга Вудро Вилсона, смерть Ф. Д. Рузвелта, недуга Айзенгавера), то мабуть теперішня дискусія над віце-президентурою не обмежиться до теоретичної дискусії, а дасть і практичні наслідки — чи то у формі нового Додатку до Конституції чи в формі введення нової практики.

I. Світ

МОНГОЛЬСЬКІ СПРАВИ ЗНОВ

Як уже відомо з коротких новинок, поставлена Совєтами кандидатура Зовнішньої Монголії до Об'єднаних Націй стала причиною провалення взагалі всіх кандидатур — разом з нею рівно 20 держав. І тому раптом люди зацікавились тією країною. До статті, яка вже була на цю тему в „Свободі", варто додати такі інформації:

Монголія — країна досить велика, з територією 625.783 кв. милі і з населенням приблизно на 2 мільйони, розкиданим у більш придатних для скотарства місцях. Вона все ще є країною номадів, що, крім скотарства, нічого іншого не знають.

Міст, крім Урґи, або тепер Улан Батору та кількох дрібніших на заході, Монголія не має, також не має добрих шляхів. Ця країна вкрита камянистим або пісковим ґрунтом, з дрібною рослинністю, якої не завжди вистачає для скотини. Населення належить до одного народу, що колись наганяв страх на Европу і у XIII-XIV ст. ст. підбив під свою керму ледве не половину тодішнього світу. Сповідує воно ламаїзм, що являє собою змішання чистого буддизму з шамаїзмом. Монголію називали країною бонз, себто ламаїських священиків, бо кожна монгольська родина мріяла, щоб принаймні один з її синів був бонзою.

У 1911 р. Росія пробувала анектувати Монголію, коли делеґація монгольських князів прибула до Петербурґу, щоб просити „білого царя" про його протекцію. Протести Англії, Америки, Японії, а також Китаю перешкодили цьому. Під час революції невеличкий відділ забайкальських козаків та дезертирів з Сибіру під командою полковника барона Унгерна вмаршував до Урґи і забрав її в свої руки. Тодішня влада з осідком в Омську (Сибір) наказала йому вернутися, але він того не зробив, а повів акцію проти китайців і вигнав їх адміністрацію.

Унгерн створив свою армію, до якої наплило багато монголів та різних авантюрників, як, напр., полк. Сипайло, що потім став головним речником барона, як звали всі Унгерна, і масово слав людей на смерть. Всі ці події описані в книзі Бессдовського „Звірі, люди та боги", що з'явилася в 20-х роках.

Якийсь час Унгерн мав тісні зв'язки з отаманом Семьоновим в Читі та японською армією, що була тоді на Далекому Сході, але фактично нікого не визнавав. Монголи дуже поважали Унгерна і навіть проголосили його своїм князем, хоч можливо все те було зроблене під диктатом Сипайла.

Большевики кілька років вели боротьбу з Унгерном і зліквідували його тільки в той спосіб, що спровокували на похід проти Совєтів, щоб підняти повстання проти комуністів. На протязі років Унгерн був символом терору та сваволі, хоч він далеко стояв від подій, що мали місце в Николаївську над Амуром, де взимі 1920-21 рр. діяли комуністи Тряпіцин та Вера Лебедева.

У 1926 р. Монголію несподівано проголошено республікою, яку негайно визнав Совєтський Союз. Китайський уряд запротестував проти цього, і справа пішла в забуття. Проте, совєтські торговельні установи та політичні справи там були започатковані, і поволі країна була відрізана від зовнішнього світу. Проте, ще до 1929 р. приватні комерційні фірми з Хайлару в Манджурії та Калгану й Тяньтзіну вели з Монголією доволі інтенсивну торгівлю, яка постачала шкіри, хутра, верблюжий волос, вовну та м'ясо, головне баранину. Цю останню заморожували на великому заводі британські компанії у Харбіні для експорту до Англії.

Після китайсько-совєтської війни 1929 р. Москва забрала Монголію ще більше під свою контролю, і зовнішній світ утратив з нею всякі зв'язки.

У 1936 р. Совєти підписали з Монгольською „народною республікою" протокол взаємної допомоги та приязни, але китайський уряд енерґійно опротестував цей акт, бо, згідно з Пейпінґським договором 1924 р., Москва визнала суверенність Китаю над Зовнішньою Монголією, як називається вона в китайській та чужоземній практиці і підручниках географії.

В 1945 р. Совєти перевели в цій країні „плебісцит", щоб визначити її майбутність, і одержали 99% голосів, як у них завжди буває. Уряд Національного Китаю був змушений визнати „незалежність" Монголії.

З побудовою нової залізниці, що зв'язує Улан Батор із Забайкальщиною та Калґаном у Китаї, через цю країну перейде транзитний шлях для комуністичної діяльности.

Після другої світової війни Совєти перевели старовинну монгольську абетку на московську і насаджують в школах комуністичні ідеї. Справа Зовнішньої Монголії дуже важлива для Совєтів, бо вони мають навколо Байкальського озера понад 250.000 монголо-бурятського населення, що творить приблизно третину складу т. зв. Бурято-Монгольської республіки, із столицею в Улан Уде (бувший Верхнєудинськ).

Національний китайський уряд, як уже сказано, визнав „незалежність" З о в н і шньої Монголії і короткий час мав там своє представництво, що, здається, було одиноким, крім московського. Після захоплення влади в Китаї комуністами, вони перебрали це представництво. Як з практики минулого виходить, ледве чи Пейпінґ матиме там своє слово. Навіть перед першою світовою війною китайське представництво — уряд для Монголії, мало малий вплив на місцеві справи, бо вся адміністрація виконувалася тут монгольськими князями, які ні перед ким не звітували, а тільки збирали податки та утримували „армію"-кінноту, яка, залежно від місцевости, мала окремі прапори, а озброєна була абияк, включно із старовинними рушницями.

Також, якщо довелось би бачити „делеґацію" Монголії в Об'єднаних Націях, то це напевно будуть „вибрані люди", якщо не з Бурято-Монгольської Республіки, то у всякому разі вірні совєтські служаки.

Вже в 1923-1929 роках Совєти мали в багатьох місцевостях Монголії свої військові частини, хоч про них ніколи не згадувалося, але це факт очевидний, бо існувала військова пошта, що вживала совєтські марки для листів на чужій території, в той час китайської, як то виходило б з договорів. Напевно й тепер в Монголії є совєтські війська, військові бази та повітряне сполучення.

Можна сміливо твердити, що жадна західня держава не зможе мати там свого консуляту, як не може мати їх в Україні або Білорусі, які належать до ОН.

Монголія є для Совєтів важливим г о с п о д арським джерелом, бо постачає для них м'ясо, шкіри, вовну та хутра. Між іншим, масово імпортується до Совєтів хутро невеличкого звірятка, подібного до нашого ховрашка, тільки більшого, — тарбагана. Це звірятко буває причиною поширення серед місцевої людности чуми. Епідемія чуми завжди починається в певні періоди і поширюється цим тарбаганом, який сам рідко хворіє на неї.

Очевидно, що Монголія ніяк не може бути причиною скріплення приязних відносин між Пейпінґом та Москвою, бо китайці ніколи не визнавали можливости її відділення від властивого Китаю.

А В УСЬОМУ ВИННА ... АМЕРИКАНСЬКА ПОЛІЦІЯ

Совєтську делеґацію „житлобудівельників", що перебувала недавно у ЗДА, зустріли, як і попередню делеґацію „хліборобів", деякі „неприємності". В декількох місцевостях у ЗДА вільні тепер люди висловили їм цілком вільно те, що вони думають про совєтську диктаторську систему і про справжню ролю учасників совєтських офіційних делеґацій, завданням яких, як це стверджено після всіх цих відвідин, добувати в легковірних американців потрібні для Москви інформації й матеріяли.

Деякої „неприємности" зазнав і член житлобудівельної делеґації московський архітект А. В. Власов. Деякі його ж земляки у ЗДА і потому у Франції, керуючись доброзичливістю, пробували намовити його, щоб він „вибрав волю" і залишився у ЗДА, тим більше, що його прізвище було згадане в новій чистці серед совєтських архітектів, проводжуваної з наказу Хрущова. Послухати доброзичливої ради не дали Власову його ж супутники, які — як зафіксовано на фотографіях — мусіли тягти його силоміць від доброзичливих спокусників.

Тепер цей же Власов вернувся до Москви і московська „Правда" (з 5 грудня ц. р.) надрукувала з ним вичерпну розмову, в якій він подав досить цікаві подробиці про перебування „житлобудівельної" делеґації в ЗДА і про свої особисті пригоди.

З розмови виходить, що делеґація виконала „з користю" своє завдання у ЗДА, бо „привезла з собою до СССР багатющий наочний матеріял — в тому числі фотографії і кінофільми, на яких зафіксовані процеси американського житлобудівництва". Крім того делеґація мала можливість закупити різне влаштування для домів, меблі, зразки будівельних матеріялів і навіть цілий комплетний мешкальний дім.

Американці приймали делеґацію гостелюбно й інформували про все, що вони хотіли знати, але . . . це „не подобалося тим колам, що намагаються перешкодити в установленню дружніх совєтсько-американських взаємин". „З доручення цих кіл — заявляє тепер Власов представникові „Правди" — покидьки суспільства намагалися затьмарити перебування членів делеґації у ЗДА, підкидуючи провокаційні летючки до їх кімнат у готелях й організуючи хуліґантські виступи проти делеґатів". „За нашим глибоким переконанням, осноованому на багатьох фактах — договорює Власов — всі ті провокаційні вибрики були організовані американською поліцією, після чого до цього темного діла приєдналася й американська преса". Ці ж самі „покидьки суспільства", підмовлені поліцією, вже під час виїзду делеґації висловлювали Власову „лицемірно своє співчуття" і пропонували йому не вертатись „на родіну". І тут же знову підкреслює Власов, що в нього, „як і в інших членів делеґації, створилося враження, що ця провокація, спрямована проти нього, була пляново організована поліцією з допомогою реакційних покидьків й американських газет".

Але й на тому роля американської поліції не закінчилася. Вона, за словами Власова, зорганізувала в Шербурі у Франції, після приїзду корабля, нову „провокацію" — демонстрацію „ворожо настроєних людей", які намагалися відірвати бідолашного Власова від його супутників і цей факт підтверджує, що „співпраця між американською і французькою поліцією з ділянки кримінальної перейшли в ділянку політичних провокацій". Що більше, ця ж американська поліція — по думці Власова — підбурила до антисовєтських виступів теж і „порядну" французьку пресу, яка намагалася в своїх видумках перегнати американські газети.

Коротко кажучи, Власов зробив американську поліцію всемогутньою і всюдисущою організацією, якій тільки й те на меті, щоб організувати такі чи інші провокації. Але перестрашений Власов і „Правда", яка надрукувала розмову з ним, переочили те, що насправді він приписав американській поліції всі найхарактерніші прикмети совєтського МВД, що його всемогутности і всюдисущости він мусів зазнати, або як його жертва, або ж як його . . . співробітник . . .

МОРЕ

Я бачив море, коли хвилі спали.
Безодню неба бачив в глибині.
Та ось далека чайка прокричала,
І стало тужно й болісно мені.

Що крик віщує?
— Я цього не знаю.
А тільки бачу: море вже кипить.
Уже на хвилю хвиля набігає,
Безодня грає, піниться, шумить.

— І хто тебе, несамовите, зборе?
Твій гомін все довкола заглуша:
Але в цю мить я закохався [в море
За те, що в нього.
— бурхна душа.

МИК. ШАПОВАЛ

П'ЯТІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЗУАДК-у

(3)

Д-р В. Ґалан вияснює, що про працю й допомогу жіноцтва, як теж інших поодиноких груп чи організацій він ніколи не забував, зокрема, коли мова про працю жіноцтва в рямках ЗУАДК, і про це він окремо згадував чи не в усіх своїх дотеперішніх звітах. Натомість не було спеціяльної причини на це тепер, а звіт із праці Жіночої Секції належить радше на збори Ради чи Екзекутиви, а не на Загальні Збори.

З. Дончук уважає, що ЗУАДКомітет пророблв величезну працю, якої не можна охопити і передати в жадному, навіть найдетальнішому звіті. Підкреслює велику ролю ЗУАДКомітету теж і в розвитку нашого загального суспільного життя, зокрема культурного, що так яскраво проявляється у Филаделфії і яка не тільки не перешкоджує, але ще тільки підкреслює основне, харитативне завдання ЗУАДКомітету. Дискутант має тільки признання для ЗУАДК і зокрема для його екзекутивного директора.

Р. Шраменко виступає від імені молоді, згуртованої в МУН. В 1947-му році йому, як членові УПА, пощастило пробитись через залізну заслону на Захід і перша опіка та допомога, яку він та інші його друзі дістали, була опіка і допомога від ЗУАДКомітету. Рекомендує продовжувати та посилювати таку працю, зокрема дбати про завершення переселення. Жалує, що відносно мало цікавиться працею і завданнями ЗУАДКомітету українська молодь, хоч саме потребуюча молодь має так багато допомоги і опіки від ЗУАДК. Закликає, щоб молодь включилася більше в працю ЗУАДК, як і з другого боку рекомендує, щоб ЗУАДК і в майбутньому віддавав багато уваги молоді та її потребам на скитанні.

Гриць Яремчук радить, щоб усі приявні на цих зборах скористали з нагоди та в першу чергу самі себе сконтролювали, чи вони справді виконують у відношенні ЗУАДКомітету те, що повинні. Так само повинен зробити наш загал. Чи вплачуємо ми свої вкладки для ЗУАДК, чи ставимось так, як повинні до всіляких його акцій, зокрема таких, як Коляда і Писанка. Коли б тільки ті, що їх спровадив до цієї країни ЗУАДК дали бодай по одному долярові на Коляду і Писанку для ЗУАДК, то це дало б для ЗУАДК по 40,000 долярів два рази в році. Тим часом, цієї суми не склало все наше громадянство і за весь звітовий час. Він працює активно в 2-му Відділі ЗУАДК в Ню Йорку і йому соромно за наш загал, який так багато говорить, а так мало потверджує свої патріотичні слова патріотичними ділами. Наводить ряд конкретних прикладів з праці ЗУАДКомітету, зокрема з висилки харчів, ліків і одягів, а результат такий, що часто від чужинця можна легше дістати підпис під завірення на спровадження ще одного українського переселенця, ніж такий підпис можна дістати від українського патріота.

З уваги на те, що немає більше дискутантів, голова ЗУАДК піддає під голосування піддержаний внесок Контрольної Комісії на уділення абсолюторії і Збори приймають внесок одноголосно.

Пляни на майбутнє

На порядок нарад приходять звіти Комісій, але тому, що поодинокі Комісії із своїми звітами ще не готові, голова Зборів пропонує і делеґати погоджуються, щоб на той час, заки Комісії працюватимуть над своїми звітами, обговорити пляни дальшої праці.

Дебати започатковує екзекутивний директор, д-р. Вол. Ґалан.

У найближчій майбутності ЗУАДКомітет повинен у першу чергу повести та завершити ці акції, які вже започатковані і ведуться. Це відноситься головно до переселення, бо нагода на таку розв'язку проблеми втікачів тісно зв'язана з короткотривалими законами, які треба якнайповніше використати, бо вони можуть не повторитись і немає багато виглядів, щоб повторились .

Друге і основне завдання, бо обраховане на довшу мету, це СУСПІЛЬНА СЛУЖБА. Вона вже існує і ведеться, але досі її праця була радше доривочна і імпровізована. Тепер уже назрів час ,щоб цю Суспільну Службу розвинути в справжню установу та щоб її праця була систематична, як вона вже є оформлена в подібних американських установах, що мають до цього і відповідні програми, і відповідних, кваліфікованих працівників. Зверну увагу тільки на деякі, дуже актуальні завдання для такої Суспільної Служби. Назвімо, для прикладу, опіку нашими дітьми і нашою молоддю. Ми маємо зразковий дитячий садочок у Филаделфії, а такі садочки могли б бути в кожній нашій громаді. Це була б велика полегша для батьків, велика радість для дітей і велика користь для громади та спільноти. Або, згадаймо за літні табори для дітвори і молоді. Не всі діти мають можливість і нагоду побувати в літі та проводити свої вакації в існуючих таборах. ЗУАДКомітет, маючи до розпорядження відповідні фонди, якщо б їх склало наше громадянство, та маючи кваліфіковані виховні сили, міг би теж дати великий вклад і причинитись до відповідної розбудови та поширення і вдосконалення цієї ділянки. Згадаймо про старших віком чи немічних і взагалі потребуючих осіб. Усі вони потребують тієї опіки, яку може запевнити тільки поставлена на відповідній базі Суспільна Служба. Це відноситься і до наших завдань у цій країні, як і до потреб наших залишенців на еміґрації в Европі. Я був у нашому Пластовому таборі в Німеччині. Цей табір дістав від ЗУАДКомітету багато харчів і це, власне, уможливило відкрити та вести цей табір взагалі. Інший табір, подібно, як і Пластовий ,дістав від ЗУАДК харчі і таборове устаткування ,як шатра і т. п. Нашу допомогу дістають школи і подібні виховні установи. Є тепер плян створити відповідний інтернат для дітей, що ходять до німецьких шкіл. Інтернат дав би дітям не тільки приміщення, але й відповідне українське виховання. ЗУАДКомітет, чи то його Суспільна Служба може багато в цьому допомогти, головно харчами. Є ще, для прикладу, проблема тієї молоді, що тікає з-поза залізної заслони. Їй треба забезпечити і оформити правне положення, як і далекойдучу опіку, матеріяльну та моральну. Справа наших воєнних інвалідів і десятки інших подібних проблем не тільки вимагають, але й наглять, щоб наша Суспільна Служба була поставлена на такій висоті, на якій вона може і повинна бути.

Ол. Бабій

НА БЕРЕГАХ ТИХОГО ОКЕАНУ

(3)

Дивлячись з вікна автобусу на місто, що шуміло, метушилось, гуділо від руху авт, поїздів, кораблів, фабрик, від гудіння гудків, моторів, я пригадав собі строфу з романсу російського поета Вертінського:

„І снілось мне потом:
В притонах Сан Франціско
Ліловий негр подайот вам
манто".

Зачарований красою міста Сан Франсіско, я зрозумів, чому його оспівав навіть російський поет, і чому американський поет Вітмен шукав краси не в шумі верб, у співі соловейків, але знайшов ту красу і теми для творів у техніці, в ритмічних рухах і колиханнях кораблів, у темпі життя сучасного міста.

Я прощав Сан Франсіско з почуттям вдоволення, що я бачив його, але і з почуттям дивного пригноблення, бо я мусів порівнювати наші українські, убогі міста з тим американським містом багатств, люксусу, і мимоволі я думав:

— Коли українці на місці малої, убогої Одеси, бідного Херсону збудують над Чорним морем таку пристань і таке чудове, портове місто, як Сан Франсіско?

Подорож автобусом зі Сан Франсіско до Лос Анджелес — то правдива насолода. Около дванадцять годин автобус переїжджає то над самим берегом Тихого океану, то віддалившись від берега, мчить між узгірями, між лісами, виноградними городами і помаранчевими садами. Потім автобус знову наближається до океану, і прогульковці, туристи можуть оглядати з вікон ферми, розкинені по узбережжю, містечка, літниськові віллі, що манять своєю красою, більші то менші острови, півострови, і безконечне плесо океану, шум якого зливається з шумом пальм, кипарисів і ділає, як музика.

Нема нічого досконалого на землі, і хоч Каліфорнія щодо підсоння, краєвидів, — то одна з найкращих країн у світі, все ж у тій країні життя людей не є ідиллю. В Каліфорнії земля кам'яниста, мало урожайна, на тій землі не родиться пшениця, і навіть дерева в садах не такі буйні, високі, як на Україні. Чудові кипариси, пальми, цвіти, кактуси, якими славиться Каліфорнія, вони гарні для ока, але — дають людам мало користи. Тому мешканці тієї країни тяжко працюють від ранку до ночі, не раз навіть у неділю, щоб на кам'янистій землі, на узгірях і на долинах виплекати овочеві дерева, виноградні сади, ярину, і здобути з них — кусок хліба, або випасти в горах стада овець і корів.

Місто Лос Анджелес, то типове американське місто контрастів, у якім поруч нечуваних багатств, люксусу багато нужди, бруду, коло палат, розкішних каварень і готелів стоять старі, напіврозвалені дімки з темними, брудними вікнами, в яких живуть обдерті, голодні, але п'яні „боми", „трампи" й авантурничі моряки або й „ганґстери". У тім багатющім місті на вулицях часто можна бачити жебраків, бродяг, здорових, молодих „дейго", що просять у прохожих „дайма", чи „нікля" на чай або на кусок хліба.

В Лос Анджелес і в сусіднім Голлівуді живе коло п'ятсот українських родин. Зацікавлений життям тих українців, я відвідав греко-католицького священика, о. Константина Бердара. Той парох у Лос Анджелес — то молодий, дуже привітний і ввічливий син українця лемка. Він уродився в Америці, але зов української крови наказав йому стати душпастирем греко-католицької парафії, яка має тільки 80 парафіян. Від того священика я довідався дещо про життя українців у Лос Анджелес про греко-католицьку парафію, яка в тому місті існує вже сім літ.

Греко-католицька церква під покровом Пречистої Богородиці в Лос Анджелес приміщена при 3-тій Евню, в одній з кращих дільниць того міста. Та невеличка, але гарна святиня, злучена з мешканням пароха, дорога для кожного українця в Лос Анджелес, і щонеділі й свята ті українці йдуть до тієї церкви алеєю, отіненою пальмами, між якими де-не-де проглядають буйні кактуси і цвіти. Українська церква — серед пальм, гомін українських релігійних пісень у церкві в Каліфорнії зробили на мене особливе враження, і я зайшов до тієї церкви. В тій святині над престолом прочитав я напис „Радуйся невісто ненавістная" — і мені пригадалось, що такий же напис був у церкві в моїм ріднім селі. Коли я побачив кілька старенькиx жінок, що молились, і коли один з парафіян оповідав мені, які гарні й розумні проповіді говорить у тій церкві о. Бердар, і коли я почув, як у тій церкві залунала пісня „Христос Воскрес", я забував, що я в Америці, і мені на хвилину здавалося, що я в якімсь галицькім селі, в греко-католицькій церкві.

Від пан-отця Бердара я довідався, що в Лос Анджелес крім греко-католицької церкви є дві українські православні церкви, — синодальна й автокефальна. Всі українці в тому місті зорганізовані в „Українській Централі" під проводом енерґійного та ідейного інж. Романюка.

Наступного дня двадцятимінутова їзда автобусом перенесла мене із Лос Анджелес до столиці виробництва фільмів Голлівуд. Те місто відоме в усьому світі, місто, через яке перепливають мільйони фільмових підприємств, місто, про яке мріє кожний артист і кожна артистка у всіх країнах, те місто справді має таку красу, такий чар і пишноту, що нагадує якусь місцевість із казки чи поеми. В Голлівуді алеї і парки з буйними, височезними пальмами, задуманими кипарисами, сади, цвітники, кактуси і туї, надають містові характеру й вигляду цілком південної, майже тропікальної місцевости. Голлівуд переповнений і начичений зеленню, пахощами, на кожнім кроці видно сліди людської праці, культури й достатку.

До фільмових підприємств „Колумбія" й інших входять і виходять з них життєрадісні, елеґантно одягнені, самопевні артисти, артистки, режисери, між якими, напевно є, і мистці світової слави. Але смерть не щадить і славних людей, тому, далеко за Голлівудом видно цвинтар, на якому можна бачити чудові пам'ятники і цвіти на гробах артистів, імена яких увійшли в історію фільмового мистецтва.

Оглянувши Голлівуд, я вертався через Сан Франсіско й Солт Лейк Сіті до Шикаґо. Подорож автобусом, мандрівки над Тихим океаном утомили мене, і я рішився відпочити в Денвері й оглянути це гарне місто.

Воєнна хуртовина розкинула українців Ді-Пі по всіх стейтах гостинної Америки, між ними і в Колорадо. Ідучи автобусом, або блукаючи вулицями Денверу, я зустрічав українців з усіх земель України і розмова з ними нагадувала мені мій рідний край, наш нарід і його долю. Я зустрічав українців з титулами докторів, маґістрів, інженерів, що працювали в копальнях, у ґросернях, або і замітали вулиці. Я зустрів талановитого поета і журналіста, що був нічним сторожем у готелі, врешті зустрів я і знайому українку, п. Марію Л., якої гарні очі, чарівний усміх нагадали мені наш Львів, львівські каварні, і ті часи, коли пані Марія була вродливою студенткою, якою захоплювались усі студенти.

Зустрічав я і таких українців Д.-П., яких доля, то образ тієї трагедії, яку пережив наш нарід у другій світовій війні, бо кожний з тих українців у воєнній хуртовині втратив родину й майно, або оплакував дорогу особу, вивезену в табори, в тюрми чи на Сибір.

На моє щастя, серед українців у Денвері зустрів і знайомого інженера А. Романюка, колишнього журналіста, особа якого пригадала мені львівські редакції, богему, видавця Тиктора, добродушного все веселого й дотепного редактора Івана Витвицького, якого розстріляли поляки, Дмитра Палієва, що згинув у бою під Бродами і талановитого, незабутнього ідеаліста письменника Миколу Голубця та його жінку Катерину та їх синів, хлопців, як соколів, і редактора Юру Шкрумелюка, якого большевики засудили на десять літ заслання, згадав я і шляхетного, доброго письменника Василя Софронова Левицького.

Інженер А. Романюк, його мила дружина і їхня п'ятнадцятилітня, жвава донечка Оксана, учениця „гайскул", зрозуміли, що я втомлений прогулькою, і доброзичливо та гостинно й щедро подбали в своїм домі про те, щоб погостити мені і створити вигоду й такі обставини, серед яких я міг би написати ці мої враження і спомини з Каліфорнії.

З Денвер вернувся я автобусом до Шикаґа, не жалуючи труду, ні витрачених грошей на подорож до Каліфорнії, бо заплатою й нагородою за мій труд і грошеві витрати були враження й спомини одні з найкращих у житті.

(Кінець).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Стейтен Айленд, Н. Й.

Листопадове Свято.

Українська громада Стейтен Айленду відзначила Листопадовий Зрив зворушливим святом 20 листопада, в галі української католицької церкви. По відспіванні американського гимну, чоловічий хор під управою дир. Івана Сенюти відспівав пісню „Хоч нам судилась доля злая", слова В. Софронова, музика І. Волехівського. Святочну промову виголосив парох о. П. Мельничук з питомим йому даром красномовности, згадуючи світлі хвилини боротьби за нашу державність, в якій велику ролю відіграло наше геройське військо. Дві діточі деклямації, 8-літн. хлопчика Ромця М. „Молитва за батьківщину" і дівчинки Лесі Б. „Мій рідний край", пера І. Савицької, були виголошені з зрозумінням патротичного змісту. Чоловічий хор відспівав ще „О краю наш!" і „Гей, брати, воскресну пісню". З черги була виставлена коротка діточа сценка Юрія Ш. „Листопадові Роковини", яку в головних ролях відіграли: пластунка з Нюарку Ірина Стецьків, як „Маруся", Володимир Слободян, як „Івась" і Василь Каравановичь, як „Січовий Стрілець". Молоді артисти вжилися в свої ролі і вистава пройшла дуже вдатно. Декорації та акомпанямент вела п. Ал. Сенютова. Це листопадове свято було попереджене панахидою в українській католицькій церкві за поляглих в бою героїв.

М. Д. Б.

Ірі, Па.

Виступ українців у Інтернаціональним Інституті.

21 жовтня ц. р. невелика українська громада в Ірі, Па, переживала визначну подію. Того дня українці мали самостійний виступ у місцевому Інтернаціональному Інституті. Виступ складався із кількох точок: була спеціяльна гарна промова про Україну (п. Пеленський), успішно виступав співак Черкес, хор відспівав національний гимн, далі — були демонстровані українські мистецькі експонати, а окремою точкою були танці, що їх виконали молоді українські танцюристи. На закінчення, урочисто доручено український національний прапор голові місцевого Інтернаціонального Інституту.

Ціла імпреза була організована працею й заходами невеликого гуртка людей. Багато праці вклала місцева енерґійна громадська діячка Марія Вовк, а танці місцева учителька українського походження пані Гемілтон. Всч. о. д-р Іван Чинченко допоміг своїми порадами.

На імпрезу відгукнулась листом голова Інтернаціонального Інституту пані Камбер, підкреслюючи високий мистецький рівень вечора та велику працю організаторів.

В. П.

Менчестер, Н. Г.

Листопадові Роковини і Свято Героїв Базару.

Заходом місцевого Відділу УККА влаштовано свято для відзначення 37-Роковин Листопадового Зриву і 34-ті Роковини Героїв Базару, ІІ-го Зимового Походу, в дні 27 листопада ц. р.

О год. 4 по полудні в місцевій гр.-кат. Церкві відправив Панахиду, над символічною могилою, за поляглих у визвольних змаганнях Героїв, місцевий парох о. Роман Дикий, а потім сказав гарну і зворушливу проповідь.

Після Панахиди відбулася на церковній залі коротенька Академія. Сцена була прибрана українськими прапорами і відповідними написами, а також була на сцені зроблена символічна могила з хрестом і терновим вінцем. Свято відкрив голова місцевого Відділу УККА п. Афтанас Вернарчик та просив присутніх гостей вшанувати Героїв однохвилинною мовчанкою. Потім слідували деклямації двох рідних сестер а то: 10-літньої Любомири і 5-літньої Лідії Семчишин. За вдале і гарне виконання, гості нагородили їх щирими оплесками.

Свято закінчено відспіванням українського національного гимну. По Панахиді була збірка на українських скитальців в Европі, яку перевів в Церкві, парох о. Р. Дикий. Збірка дала $18.25, яку то суму відіслано до українського гр.-кат. Ординаріяту.

А. Б.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Вельмишановний Пане Редакторе!

Я народжений в Бразилії, тато мій також, дід ще юнаком виїхали з Галичини. Як бачите, з Україною формально мене в'яже лише далеке походження. Але так виглядає тільки назовні.

Я в Прудентополі вчився в українській школі. Тепер працюю фаховим складачем в друкарні де маю до діла здебільшого з українськими матеріялами. Залюбки читаю українську пресу і літературу, дуже цікавлюся життям українського народу в Україні та української еміґрації у вільному світі.

Щодо України, то найбільше до мене промовляють літературні твори. З них я лише можу пізнати тамошнє життя, зокрема невідрадну підсовєтську дійсність... Цього року один з таких творів зробив на мене справді велике враження, він назавжди залишився в моїй пам'яті. Той твір з'явився у Вашому почитному часописі „Свобода" і був передрукований у нашому курітибському „Хліборобі". Я маю на увазі блискучий фейлетон п. Миколи Понеділка „Добробут Дьомки Стріхи".

Яка то справді чудова річ, як вона вдало написана!

Хоч і дуже далеке мені життя змалював автор, але я його побачив ніби ось тут, перед собою і зрозумів ввесь жах потворної колгоспної системи. Той фейлетон написано не тільки весело, а й повчально, особливо для тих, хто ніколи не зустрічався з совєтською дійсністю.

Отож, цією дорогою, дозвольте висловити свою глибоку подяку п. Миколі Понеділкові за його „Стріху" і Вам Вельмишановний Пане Редакторе, за вміщення цього фейлетону в „Свободі".

Прийміть від мене найщиріший привіт.

Антоніо Греськів.

Курітиба, Парана, Бразилія
6-го грудня 1955.

● У Шикаґо злодії вкрали в магазині Шерінґ-корпорації ліків проти ревматизму і артретизму на 100,000 долярів.

Невже ж перевелися добрі звичаї?

У щоденному нашому житті не завдаємо собі дуже часто труду шукати тут серед різноколірної, різнохарактерної і різноінтелектуальної маси людей, таку людину, яку варто наслідувати, але наслідуємо здебільша змамерованих індивідіїв, які не мають в собі нічого шляхетного. Тому засвоюємо манери таких людей і цілий рід неприйнятих у культурному світі звичок, ба що більше — ми це все ще перебільшуємо аж до т. зв. шаржу.

У висліді цього всього ми не можемо розпрощатися із ґумою до життя навіть під час репрезентативного концерту в ще більш репрезентативній залі.

Добрим тоном уважаємо також, що на цей концерт і до цієї залі „сунемо" в ясному спортовому костюмі без краватки. Це ще нічого, бо напр. у місті В. один наш землячок „попер" на концерт наших бадуристів у светрі чи т. зв. пульвері, а вже вершком всього було те, що коли йому зробилось загарячо, він уважав за відповідне роздягнутись до сорочки. Спробуйте звернути увагу такому — то вийде, що не він, а ви „темна махорка" бо не знаєте привілеїв демократії.

На бенкеті ЗУАДКомітету, в найбільш люксусовому готелі Филаделфії поруч смокінґів — ви могли бачити більш десятки ясних костюмів.

Одного разу літом один наш молодий лікар запрошений другим лікарем-американцем на вечерю (де мало бути багато т. зв. гостей з товариства) з'являється у ясному костюмі. Господар дому, не зраджуючи свого великого здивування, запроваджує його до своєї кімнати, пропонує гостеві зняти його ясний костюм і вдягнути темний господаря, якого розмір на щастя був той сам, що і гостя.

Іншим разом другий професіоналіст вів програму однієї ювілейної імпрези у ясно-брунатному костюмі.

Як бачимо, це явище не виняткове і його в загальному можна б назвати нехтуванням старих добрих звичаїв.

Ті, що хотіли б ці речі перевірити, можуть бути певні, що тут їм не стоятиме нічого на перешкоді.

Культура є доброю річчю, але ще краще бути її власником.

Пригадаймо собі, як це було у нас дома. Ні однієї десятої тих можливостей еґзистенції, що тут, але з наших чи то старших чи молодших ніхто не відважився піти на баль, вечорниці чи якусь репрезентативну імпрезу в ясному костюмі. Якщо навіть не мав — то свій щоденний ясний одяг перефарбував на чорно і виглядало як слід. Словом добрі звичаї старого краю вже на жаль перевелися. А жаль. І як до них вернутися назад?

На нашу думку — зовсім просто. Треба абсолютно новоприсвоєні злі звичаї натаврувати. Влаштовуючи імпрезу, обов'язково зазначувати, який стрій і суворо дотримуватися імпрезовим комітетам, що коли написано „вечірній одяг" — то за всяку ціну і всякими засобами так має бути і не менш рішуче допильнувати цього, а тоді докажемо, що ми не тільки маємо претенсії культурного народу, але що ми ним і є насправді.

К. Ярославський.

В МУЗЕЇ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

Як сповіщає „Радянська Україна", з нагоди ювілею Михайла Коцюбинського, в Чернігові в музеї його імени відкрито виставку, присвячену ... 50-річчю революції 1905-1907 років (?) Тут експоновано перші видання повісті „Фата морґана", а окремий відділ виставки оформлений на тему „Революція 1905 року в творах російських (обов'язково!) і українських письменників". Відвідувачі знайомляться з новими матеріялами про Коцюбинського. У таємному донесенні чернігівського губерніяльного жандармського управління вказується, що Михайло Коцюбинський „... личность безусловно вредная по своим противоправительственным взглядам. Требует усиленного надзора..."

Членство в Українському Народному Союзі — це ваш національний обов'язок і особистий інтерес! Вступайте в члени У. Н. Союзу!

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою добровільну доплату до передплати „Свободи" та свою пожертву на фонд дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 30.

Н. Лисогір, Браєрвуд	$10
Л. Билов, Вінґгемтон	5
В. Іващук, Шикаґо	5
М. Брунець, Ню Йорк	5
О. Е. Майлс, Парма	5
Д-р Л. Романовський, Сінсінаті	5
Д-р М. Дмитренко, Корнел	5
М. Балабан, Гавстон	5
В. Кухта, Парма	3
Л. Благітка, Честер	3
Б. Пруц, Боффало	3
А. Єзерська, Клівленд	3
В. Андреїв, Торонто	3
Л. Яськів, Елизабет	3
П. Саламаха, Пеорія	3
Г. Березюк, Дітройт	2.80
М. Ожґа, Шикаґо	2
І. Колайшенко, Дітройт	2
С. Шук, Лорейн	2
М. Кущак, Рачестер	2
Д. Галущак, Ошава	2
Інж. О. Богданів, Бруклин	2
Т. Береза, Гартфорд	2
С. Островський, Джерзі С.	2
В. Мартинюк, Шикаґо	2
А. Беднарчик, Менчестер	2
Т. Андрушків, Торонто	2
С. Мазурок, Филаделфія	2
С. М. Романко, Шикаґо	2
Е. Здеб, Вінґгемтон	2
І. Недільський, Ню Йорк	2
Д-р Т. Комаринський, Брукл.	2
В. Боднар, Колчестер	2
І. Шкільник, Торонто	2
Т. Кінах, Монтреал	2
Н. Юрченко, Ню Йорк	2
Інж. Р. Бабяк, Торонто	2
А. Шуль, Ню Йорк	2
О. Мох, Ню Бритейн	2
І. Яник, Блумінґдейл	2
Р. Маселко, Вотерліт	2
І. Давидчук, Тавтон	2
О. Гарасовський, Шикаґо	2
М. Вальо, Дітройт	2
Г. Шарапевич, Карнеґі	2
І. Ганущевська, Потакет	2
К. Петренко, Найле	2
С. Куліш, Шикаґо	2
І. Мартинович, Ґарднер	2
Д. Степась, Перт Амбой	2
П. Яременко, Пасейк	2
П. Воробій, Ст. Пол	2
П. Міхалечко, Окснард	2
А. Федун, Елизабет	2
П. Кукицяк, Елизабет	2
В. Ільницький, Амстердам	2
С. Хомин, Боффало	2
С. Маркович, Фила.	2
В. Знак, „	2
Г. Гіна, Ню Гейвен	2
А. Сидор, Порт Джервіс	2
В. Возняк, Клівленд	2
М. Кухар, Когоес	2
М. Ковалиско, Клівленд	2
Б. Артимишин, Фила.	2
І. Олексів, Алентавн	2
Г. Коваль, Анекс	2
С. Лазуренко, Дітройт	2
І. Менцінська, Шикаґо	2
В. Держко, Літл Фолс	2
Д. Хоптяк, Рачестер	1.50
М. Гнатищак, Рачестер	1
А. Кухар, Торольд	1
Д. Папенко, Нюарк	1
О. Пащак, Джерзі Сіті	1
П. Турко, Ріверсайд	1
Т. Світальський, Гемілтон	1
Разом	$ 184.30
Раніше проголошено	$ 5,934.36
Разом	$ 6,118.66

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою і радіом)

ЮВІЛЕЙ МАЛЯРА-ПЕДАГОГА КАРПА ТРОХИМЕНКА

25-го жовтня в Києві відзначено 70-річчя з дня народження і 40-річчя творчої і педагогічної діяльности маляра Карпа Дем'яновича Трохименка. З цієї нагоди в Академії Наук УССР відбувся ювілейний вечір, зорганізований Спілкою радянських художників України і Київським державним художнім інститутом. На вечорі маляр М. Хмелько схарактеризував К. Д. Трохименка, як визначного маляра-педагога. До кращих його творів належать „Кадри Дніпробуду", „Шевченко у Енґельгардта" та ін. Про творчий шлях К. Д. Трохименка розповів мистецтвознавець О. Кнюх.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР В КРИМУ

Як подає „Радянська Україна", рішенням ради міністрів УССР створюється в Криму обласний український музично-драматичний театр на базі Київського обласного українського драматичного театру. До Криму вже прибув колектив цього театру в повному складі. Очолює його артист В. Якшин. Як подає кореспондент згаданої газети, „кримському театрові приділено один з найкращих будинків у Симферополі". На Симферопільському двірці артистів українського театру зустрічали представники громадських організацій Криму.

В ЦУКРОВАРНЯХ УКРАЇНИ

На Україні працює 150 цукроварень, які мають у цьогорічному сезоні за пляном випродукувати понад 3,000,000 тонн цукру. Центральна й обласна преса алярмують, що цілий ряд цукроварень мусів припинити продукцію, бо в колгоспах надто повільними темпами збирають цукрові буряки і не виконують плянів достави їх до цукроварень.

● У Південній Кореї один американський вояк улаштував власними грішми і спритом сиротинець для 25 сиріт, користуючись для цього деяким військовим майном. Суд звільнив його від вини і кари.

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149 2-га Ев.

З Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку, повідомляють, що в п'ятницю дня 16-го грудня ц. р. відбудеться авторський вечір Ярослава Курдидика. Читатимуть твори — Лідія Крушельницька та Валя Калин. Початок о год. 8-ій вечора.

Зі Спорту

УСПІХИ І НЕВДАЧІ „СІЧІ"

Цього року перша ліга стейту Ню Джерзі помітно сильніша. В ній майже немає таких слабих клюбів, як були торік. Загально — рівняється вгору. На жаль, не можна ще сказати того про нашу одинадцятку. Вправді „Січ" все ще держиться верхівки, але після виїзду воротаря Кулішенка і відходу Олинця наша оборона сильно послабла, тому й такі високі програні, як 5:2, чи 4:0, яких „Січ" ще не переживала. Невдач було б ще більше і прикріших, якби не нова опора „Січі" — рутинований змагун Лако; але до дальших тяжких змагань за мистецтво треба ще конче дальшого підкріплення.

Дві новозорганізовані дружини „Райс", Карни, й „Італійська Молодь", Джерзі Сіті, вповні заслуговують на місце в 1. Лізі. Теж доброю дружиною є „Костек", Гаррісон, минулорічний мистець 2-ої Ліги.

Подаємо вислiди: „Райс" — „Січ" 5:2 (2:2). Господарі кондиційно кращі, перемогли заслужено, хоч високу виграну завдячують і щастю своїх стрільців, якого наші не мали. Двоє воріт здобув Вітюк; не використано карного.

Після цієї програної прийшла друга: „Маритімо" — „Січ" 4:0 (1:0). Січ мала в першій половині кілька разів можливості дійти до „ворітних гонорів", але не використала ні одної можливости, через небувалу стрілову недиспозицію й — еґоїзм! В другій половині помітна перевага противника недвозначно задокументована здобуттям 3 воріт.

Перший ремі: „Січ" — „Костек" 1:1 (1:1). Одинокі ворота здобуває Джімі.

В часі, про який звітуємо, найкраще заграла „Січ" з „Італіен Ют" у Джерзі Сіті. — Вислід 4:3 (2:2) для „Січі" — щасливий успіх. Січовики грали дуже жертвенно, а їх короткі подачі на ховзькому грищі виявилися доцільніші від далеких, але ховзьких м'ячів скорого й доброго противника. Ворота добули: Маркусь, Вітюк, Федишин з пробою, і Лака з карного.

Після цих, сьомих з черги змагань — „Січ" на третьому місці в табелі, маючи 4 виграні, 1 ремі і 2 прогри.

зет.

ПЕРЕМОГИ УАСТ — РОЧЕСТЕР

На шостому році свого існування УАСТ — Рочестер добився великого успіху в розграх за чашу аматорів Америки, розгромивши всіх своїх противників у такому порядку:

УАСТ — Бофало Беке (німці) 5:2 (2:0)
УАСТ — Італійці Рочестер 9:1 (1:0)
УАСТ — Німці Рочестер 4:0 (2:0)

Отже УАСТ стало властивим репрезентантом північно - західнього стейту Ню Йорк у дальших міжстейтових розграх з чашу аматорів Америки. Щоріч но УАСТ доходило до фіналу (в лізі півн.-зах. стейту Ню Йорк) в розграх за чашу аматорів, як також за національну чашу, але все якось не щастило, бо фінальні змагання програвали, хоч були рівнорядним противником, а часом і кращим. Правду кажучи, наші противники до таких змагань за чашу зміцнювали склади своїх дружин змагунами з Канади. Це саме робили вони і в цьому році, але УАСТ було цим разом для них за сильне, хоч виступало без таких кращих змагунів як З. Снилик, М. Шевчишин, І. Стельник. Зате в рядах УАСТ виступили такі нові змагуни — ветерани, як О. Стецьків, В. Закалужний, В. Гаврилів. Хитра, які багато допомогли до наших перемог.

У розграх за чашу УАСТ виступало в такому складі: Р. Павлович, Д. Стасюк, Д. Мельник, В. Гаврилів, В. Хитра, О. Захарків, В. Закалужний, В. Камад, О. Стецьків, С. Дащишак, М. Побивайло, Д. Завадівський, М. Когут І., В. Грибавскас, Д. Когут II.

Ворота здобули: Д. Завадівський 7, В. Грибавскас 3, В. Закалужний 2, М. Побивайло 2, Д. Когут II. 2, О. Стецьків 1, М. Когут І. 1.

Черговим нашим противником у розграх за чашу аматорів буде правдоподібно репрезентант стейту Огайо — одна з дружин Клівленду, або репрезентант східньої Пенсилвенії — одна з дружин Филаделфії. Змагання розіграють дня 18-го грудня (якщо дозволить на це погода) на чужому грищі.

УАСТ — Італійці Рочестер 6:1 (4:1)

Дня 4 грудня у неділю вільну від змагань за чашу аматорів УАСТ розіграло мистецькі змагання з італійцями. Гра була тяжка, з огляду на розмокле болотисте грище і вимагала від змагунів великих фізичних зусиль. Через цілий час гри УАСТ мало велику перевагу і гра велася майже цілий час на половині противника за вийнятком кількох спорадичних випадів італійців.

Перші і одинокі ворота здобуває противник з прориву; але незабаром УАСТ вирівнює і посилає свою серію.

Ворота здобули: М. Побивайло 2, В. Закалужний, Д. Завадівський, В. Грибавскас, і Д. Когут по одному. Ворота УАСТ тим разом охороняв наш найстарший змагун, тепер вже „олдбой" С. Ходань, що успішно заступав контуженого Р. Павловича. Цей приклад посвяти і дисципліни Ходаня повинні взяти собі наші молодші змагуни.

А. Я.

КАРПАТСЬКИЙ ЛЕЩЕТАРСЬКИЙ КЛЮБ

30 листопада ц. р. в Ню Йорку відбулися сходини бувших членів К. Л. К., на яких рішено відновити діяльність Клюбу на терені Америки.

На сходинах вибрано тимчасовий провід Клюбу в складі: Голова — Юрій Купчинський; секретар — Володимир Шарко; скарбник — Богдан Курилко; адміністратор — Юрій Ференцевич.

У всіх справах зв'язаних з Клюбом прошу звертатися на адресу: Юрій Купчинський, 43-25 49 Стріт, Лонг Айленд Сіті, Н. Й.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ДЕРБІ, КОНН. — Т-во Запорозька Січ, Відд. 23 повідомляє членів, що річні збори відбудуться в неділю 18 грудня, точно о год. 1 попол. в Польськім Нар. Домі при 229 Мейн вул. Обов'язком кожного члена прибути, буде вибір уряду на 1956 рік й інші справи. — В. Пресковнч, предс., А. Пресковиц, касир, С. Шуран, секретар.

НОРТАМБЕРЛЕНД, ПА. — Б-во св. Арх. Михаїла Відд. 357, повідомляє всіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, що річні збори відбудуться в неділю, 18. грудня, о год. 2-ій пополудні в домі при 20 King St. — С. Возний, секр.

АЙСОНІЯ, КОНН. — Т-во А. Бончевського Відд. 10 повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 18-го грудня, зараз по першій Службі Божій, о 10-ій год. Проситься всіх членів прийти бо буде вибір уряду на 1956 рік. — М. Хома, предс.; В. Глива, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. (Савт). — Річні загальні збори членів Б-ва св. Миколая, Відд. 293 відбудуться в суботу, 17-го грудня, о год. 8-ій веч., в церковній залі, 258 19-та вул. Члени, що залягають з вкладками, зволять вирівняти залеглості. — І. Ластовецький, голова; М. Демидчук, секр.

СЕҐІНАВ, МІШ. — Укр. Клюб, Відд. 309 повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться, в неділю, 18-го грудня, о год. 2-ій попол., при вул. 205 N. Warren. Проситься членів прибути на час, є справи до полагодження, як також вибір нового уряду на 1956 рік. Повинність урядників бути на зборах і дати справоздання за рік 1955-ий. — П. Кобас, секр.

МАГОНЕЙ СІТІ, Па., — Т-во Запорозька Січ, Відд. 305 повідомляє членів, що Річні Збори відбудуться в неділю 18-го грудня, зараз по другій Службі Божій, о год. 11:30. Повинність кожного члена бути на зборах. Усі члени прийдіть, будуть звіти і вибір урядників на рік 1956. — Н. Ватіг, предсідник і касир, М. Гентош, секретар.

Посмертні Згадки

ГРИГОРІЙ ГАЛАН, член Т-ва „Сокіл", Відд. 336 УНСоюзу в Клівленді, Огайо, помер 6-го грудня 1955 р. в автовій катастрофі на 48-му році життя. Покійний походив зі села Чітоля, пов. Ярослав, Україна. Оставив в смутку дружину Матільду, матір Параскевію, брата Івана та три сестри: Анну, Вероніо і Маріо. Похорон відбувся 10 грудня з похоронного заведення і Укр.-Кат. Церкви св. Петра і Павла, при участі Родини, знайомих і членів Т-ва. — В. Й. П.!

Гр. Кісіль, секр

ТИМКО ДРАВУЩАК, член Т-ва ім. св. Йосафата, Відділ 477 УНСоюзу в Гадсоні, Н. Й., помер 24-го листопада 1955 р. в 60 році життя. Покійний походив зі села Велика Середня, пов. Ліско, Зах. Україна. До Союзу вступив 1915 р. Полишив в смутку дружину Анастазію, 6 синів і 17 внуків. Похорон відбувся 28-го листопада при участи 3-ох священиків, Родини, Членів і Знайомих з Укр. Кат. Церкви в Гадсон, а відтак на вічний спочинок на цвинтар в Гадсон, Н. Й. — В. Й. П.!

М. Драгущук, секр.

ТАРЗАН, ч. 3590. Час діяти.

HOLT CONTINUED. "LAZAR BROUGHT MONEY TO LUANDA TO BUY OUT ALL 'FAZENDA,' OR COFFEE PLANTATIONS, AND MONOPOLIZE THE EXPORT. IF AN OWNER RESISTED, LAZAR USED STRONG-ARM TACTICS."

"I FOUGHT WITH EVERYTHING I HAD, BUT MY PLANTATION SUFFERED. MYSTERIOUS 'ACCIDENTS' DELAYED PRODUCE— NOW I AM BROKE."

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

"BUT YOU STILL OWN YOUR PLANTATION," SAID TARZAN. "COME, WE WILL GO BACK AND START A NEW FIGHT!"

Голт продовжував: — Лазар приніс гроші до Люанди, щоб викупити всі фазенди, чи пак кавові плянтації, і змонополізувати експорт. Коли якийсь власник опирався, Лазар користувався тактикою сильної руки.

— Я боровся всіми засобами, які мав, але моя плянтація зазнавала втрат. Дивні „випадки" опізнювали продукцію — і тепер я зруйнований.

— Але ви все ж таки маєте плянтацію — сказав Тарзан. — Вертаймося назад і почнімо знову боротьбу!